

สภาองค์กรของผู้บริโภค
Thailand Consumers Council

แนวทางสนับสนุนโครงการผู้บริโภคในการเฝ้าระวังปัญหาผู้บริโภค ๘ ด้าน

๑) ความเป็นมา

“สภาองค์กรของผู้บริโภค” เกิดขึ้นตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๕๐ จนถึงรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ที่กำหนดให้สิทธิของผู้บริโภคต้องได้รับการคุ้มครองโดยมีแนวคิดริเริ่มจากการผลักดันให้เกิด “องค์กรอิสระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค” ในรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่กำหนดให้ทำหน้าที่ให้ความเห็นในการตรากฎหมาย กฎ และข้อบังคับ และให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค ได้รับการพัฒนาต่อเนื่องในรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้มีองค์กรอิสระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค ที่เป็นอิสระจากหน่วยงานของรัฐ ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภค ทำหน้าที่ให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของหน่วยงานของรัฐในการตราและการบังคับใช้กฎหมายและกฎ และให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค รวมทั้งตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค ทั้งนี้ให้รัฐสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการขององค์กรอิสระดังกล่าวด้วย

ปัจจุบันรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๖ ได้บัญญัติรับรองการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคไว้และกำหนดให้องค์กรผู้บริโภครวมตัวกันจัดตั้งองค์กรที่มีความเป็นอิสระ เพื่อให้เกิดพลังในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค หลักเกณฑ์และวิธีการจัดตั้ง อำนาจในการเป็นตัวแทนผู้บริโภคให้มีการออกกฎหมาย โดยได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากรัฐ โดยได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดตั้งสภาองค์กรของผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้สภาเป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคในทุกด้าน ในฐานะเป็นผู้แทนผู้บริโภค คุ้มครองสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้บริโภค และให้มีอำนาจดำเนินการอย่างน้อยในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ให้ความคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค รวมตลอดทั้งเสนอแนะนโยบายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคต่อคณะรัฐมนตรีหรือหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

(๒) สนับสนุนและดำเนินการ ตรวจสอบ ติดตาม เฝ้าระวังสถานการณ์ปัญหาสินค้าและบริการ แจ้งหรือโฆษณาข่าวสารหรือเตือนภัยเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ ที่อาจกระทบต่อสิทธิของผู้บริโภค หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือเกิดความเสื่อมเสียแก่ผู้บริโภค โดยจะระบุชื่อสินค้าหรือบริการหรือชื่อของผู้ประกอบธุรกิจด้วยก็ได้

(๓) รายงานการกระทำหรือละเลยการกระทำอันมีผลกระทบต่อสิทธิของผู้บริโภคไปยังหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานอื่นที่รับผิดชอบและเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ

(๔) สนับสนุนและช่วยเหลือองค์กรของผู้บริโภคในการรักษาประโยชน์ของผู้บริโภคให้มีประสิทธิภาพและได้รับความเชื่อถือ ตลอดจนส่งเสริมการรวมตัวขององค์กรของผู้บริโภคในระดับจังหวัดและเขตพื้นที่ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในข้อบังคับของสภาองค์กรของผู้บริโภค

(๕) สนับสนุนการศึกษาและการวิจัยเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค

(๖) สนับสนุนและช่วยเหลือสมาชิกในการไกล่เกลี่ยหรือประนีประนอมยอมความข้อพิพาทเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคทั้งก่อนและในระหว่างดำเนินคดีต่อศาล

(๗) ดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคตามที่เห็นสมควร หรือเมื่อมีผู้ร้องขอ หรือให้ความช่วยเหลือในการดำเนินคดีในกรณีที่ผู้บริโภคหรือองค์กรของผู้บริโภคถูกฟ้องคดีจากการใช้สิทธิในฐานะผู้บริโภคหรือใช้สิทธิแทนผู้บริโภค แล้วแต่กรณี และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้มีอำนาจประนีประนอมยอมความด้วย

(๘) จัดให้มีหรือรวบรวม และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อสินค้าหรือใช้บริการ ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก

นอกจากให้เป็นหน้าที่ของสภาองค์กรของผู้บริโภค ที่จะต้องจัดให้มีการประชุมสมาชิกและผู้บริโภคทั่วไปที่สนใจอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อรายงานผลการดำเนินงานของสภาองค์กรของผู้บริโภค และรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอันจะยังประโยชน์แก่การคุ้มครองผู้บริโภค และการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานของสภาองค์กรของผู้บริโภค

๒) ขอเชิญชวนร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการเฝ้าระวังปัญหาเพื่อคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค

เพื่อให้เป็นนักวิชาการของสถาบันการศึกษาต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน/ องค์กรผู้บริโภค /องค์กรภาคประชาสังคม และผู้บริโภคทั่วไปที่สนใจจัดทำโครงการ มีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังปัญหาร่วมกับสภาองค์กรของผู้บริโภค และเพื่อสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค ตลอดจนจนถึงสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายนักวิชาการและผู้บริโภคในการติดตาม เฝ้าระวัง เตือนภัยปัญหาผู้บริโภค รวมทั้งการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค

หาก “คุณ” เป็นผู้มีความริเริ่ม หรือมีแนวความคิดใหม่ๆ ในการดำเนินงานเฝ้าระวังปัญหาเพื่อคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค สอบ. เกิดผลในการเฝ้าระวังอย่างเป็นรูปธรรม และใช้เวลาดำเนินงานระยะสั้น โดย “ส่วนงานเฝ้าระวังฝ่ายคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิผู้บริโภค” เปิดโอกาสให้นักวิชาการและผู้บริโภคเข้ามามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังปัญหาผู้บริโภค ๘ ด้าน ประกอบด้วย

ด้านการเงินการธนาคาร

ด้านการขนส่งและยานพาหนะ

ด้านอสังหาริมทรัพย์และที่อยู่อาศัย
ด้านอาหาร ยา ผลิตภัณฑ์สุขภาพ
ด้านบริการสุขภาพ
ด้านสินค้าและบริการทั่วไป
ด้านการสื่อสาร โทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศ
ด้านบริการสาธารณะ พลังงาน และสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้ ให้คุณเลือกดำเนินการด้านใดด้านหนึ่ง โดยผลการดำเนินงานนี้ สอบ. สามารถใช้ผลลัพธ์ของโครงการเพื่อการสื่อสารสาธารณะให้เกิดการคุ้มครองผู้บริโภค

๓) กระบวนการพิจารณาโครงการ

โครงการที่เสนอเข้ามายัง สอบ. เพื่อพิจารณาขอรับการสนับสนุนจะเข้าสู่กระบวนการพิจารณา โดยมีขั้นตอนกระบวนการพิจารณาโครงการ ดังนี้

๑) ขั้นการวิเคราะห์โครงการเบื้องต้น (Screening Process) เป็นการวิเคราะห์ว่าโครงการที่ส่งเข้ามาสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และแนวทางการสนับสนุนโครงการของ สอบ. หรือไม่ ตลอดจนตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของเอกสาร โครงการที่ไม่ผ่านการตรวจทานในขั้นนี้จะได้รับจดหมายแจ้งสาเหตุที่ไม่ผ่านการพิจารณา และข้อเสนอในการปรับปรุงหากต้องการเสนอเข้ามาใหม่ ส่วนโครงการที่ผ่านในขั้นนี้จะเข้าสู่ขั้นตอนต่อไป

๒) ขั้นการทบทวนโครงการ (Review Process) ดำเนินการโดย **ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก หรือ คณะอนุกรรมการทั้ง ๘ ด้านของ สอบ.** ที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในประเด็นเนื้อหาหลักของโครงการ เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ ความสมเหตุสมผลในด้านต่าง ๆ และประโยชน์ที่จะได้รับจากโครงการ รวมถึงความสอดคล้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นจึงเข้าสู่ขั้นการพิจารณาอนุมัติ

๓) ขั้นการพิจารณาโครงการ (Approving Process) เป็นการพิจารณาจากความเห็นของ **ผู้ทรงคุณวุฒิหรือ คณะอนุกรรมการ** ที่มีต่อโครงการ เพื่อประกอบการสนับสนุนหรือไม่สนับสนุนโครงการ โดยทุกโครงการจะได้รับ **จดหมายแจ้งผลการพิจารณา** พร้อมชี้แจงเหตุผลและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงโครงการ

๔) ขั้นทำสัญญา (Contracting Process) โครงการที่ผ่านการพิจารณาและได้รับการอนุมัติจะได้รับการประสานงานเพื่อขอเอกสารเพิ่มเติมเพื่อใช้ประกอบการจัดทำข้อตกลงร่วมกันระหว่าง สอบ. และผู้เสนอโครงการ โดยเมื่อได้รับข้อตกลงโปรดตรวจสอบข้อมูลความถูกต้อง **จากนั้นลงนามแล้วส่งต้นฉบับข้อตกลงพร้อมทั้ง สมุดบัญชีธนาคารของโครงการกลับมายัง สอบ.** ภายในระยะเวลาที่ระบุในจดหมายนำส่ง

๕) โครงการที่เข้าข่ายการพิจารณา มีรายละเอียดดังนี้

๑) รายละเอียดโครงการครบถ้วน ระบุสภาพปัญหาของพื้นที่/ชุมชนชัดเจน แผนการดำเนินงาน/กิจกรรม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ระบุผลลัพธ์ชัดเจน วัดผลได้จริง

๒) งบประมาณที่เสนอไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท (สามหมื่นบาท) มีแผนการใช้งบประมาณอย่างสมเหตุสมผล หากเสนองบประมาณโครงการเกินกว่าที่กำหนด สอบ. ขอสงวนสิทธิ์ไม่รับพิจารณาข้อเสนอโครงการ

๓) หากเคยได้รับทุนจาก สอบ. **ต้องเป็นผู้ที่ไม่มีประวัติการขาดส่งงาน** และเป็นโครงการต่อยอดหรือ ขยายผลที่เป็นการยกระดับการดำเนินงานอย่างชัดเจน

๔) หากเป็นโครงการที่มีการดำเนินงานมาก่อน ต้องแสดงผลหรือข้อมูลที่ชัดเจนว่าจะเพิ่มคุณค่าหรือ ต่อยอดจากโครงการเดิมอย่างไร

๕) ผู้เสนอโครงการเป็นบุคคล กลุ่มบุคคล/หน่วยงาน/องค์กร/ชุมชน ที่มีความน่าเชื่อถือ **และเป็นผู้มีจิตอาสา (ไม่มีค่าตอบแทนคณะทำงานของโครงการ)** ที่ต้องการดำเนินโครงการเพื่อแก้ไขปัญหา/สร้างการเปลี่ยนแปลง ด้านการเฝ้าระวังปัญหาสินค้าและบริการทั้ง ๘ ด้านในพื้นที่ของตนเอง

๖) **เป็นโครงการที่เสนอโดยหน่วยงานหรือกลุ่มบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ ต้องมีการลงนามรับรอง โดยผู้รับรองต้องเป็นผู้ที่มีความน่าเชื่อถือและต้องไม่เรียกร้องหรือรับค่าตอบแทนใดๆ จากผู้เสนอโครงการ**

๗) เป็นโครงการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ประเด็นสินค้าและบริการทั้ง ๘ ด้าน และกลุ่มเป้าหมายที่ สอบ. สนับสนุน

๘) หากมีโครงการประเภทเดียวกันเสนอรับทุนสนับสนุนเข้ามาหลายโครงการ สภาองค์กรของผู้บริโภค จะพิจารณาเปรียบเทียบโดยยึดผลที่จะเกิดขึ้นกับการคุ้มครองผู้บริโภคต่อสาธารณะและกลุ่มเป้าหมายเป็นสำคัญ

๙) เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดำเนินการ สามารถสร้างการมีส่วนร่วมกับผู้อื่นได้ มีโอกาสที่จะมีความยั่งยืน มีความต่อเนื่อง เมื่อทุนของ สอบ. หหมดลง

๑๐) สอบ. สามารถยุติโครงการได้ทันที หากพบว่าผู้รับผิดชอบโครงการไม่ใช่ผู้ดำเนินการจริง หรือไม่ ดำเนินโครงการ

๑๑) การพิจารณาตัดสินของ สอบ. ถือเป็นที่สุด

๑๒) ลักษณะโครงการ/กิจกรรม ค่าใช้จ่ายที่ สอบ. ไม่สนับสนุน

๑๒.๑) หน่วยงานหรือบุคคลที่เคยได้รับทุนจาก สอบ. และมีประวัติต่างพร้อยในการปฏิบัติงาน ไม่เป็นไปตามข้อตกลง หรือได้สร้างความเสียหายแก่ สอบ. หรือแก่บุคคลอื่นๆ ในสังคม

๑๒.๒) โครงการที่มีจุดมุ่งหมายหรือเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทางการเมืองอย่างแจ้งชัด

๑๒.๓) โครงการที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการหาทุน หากำไร ลงทุนเพื่อแสวงหากำไร หรือจัดตั้ง กองทุนต่างๆ มุ่งเน้นการตั้งงบประมาณเป็นค่าตอบแทน ให้รางวัล/สิ่งของ หรือจัดซื้อรางวัล

๑๒.๔) โครงการที่มุ่งเน้นค่าใช้จ่ายเป็นเงินเดือน ค่าตอบแทนของผู้เสนอโครงการ คณะทำงาน หรือ ค่าใช้จ่ายสำนักงาน

๑๒.๕) โครงการที่ไม่แจกแจงรายละเอียดงบประมาณแบบราคา/หน่วยในแต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจน

๑๒.๖) โครงการที่ไม่มีความสอดคล้องกันของหลักการเหตุผล/ ความสำคัญของปัญหา/ วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัดผลลัพธ์ กิจกรรม และงบประมาณ

๖) วงเงินสนับสนุนการดำเนินการ

ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท (สามหมื่นบาทถ้วน) โดยมีการแบ่งจ่าย ๒ งวดในการดำเนินการ

๗) ระยะเวลาเสนอโครงการ

เปิดรับข้อเสนอโครงการ ตั้งแต่วันนี้ - ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๔ และแจ้งผลการสนับสนุนภายในวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

๘) แนวทางการจัดทำข้อเสนอโครงการ

ให้จัดทำข้อเสนอโครงการให้กระชับตรงประเด็นความยาวไม่เกิน ๑๐ หน้า ขนาด A4 ประกอบด้วย รายละเอียดต่างๆ ตามหัวข้อ ดังนี้

- ๑) สาเหตุของปัญหาผู้บริโภครู้สึกเกิดขึ้น และความสำคัญที่ต้องดำเนินการเฝ้าระวัง แก้ไขปัญหา บังคับใช้กฎหมายเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค
- ๒) วัตถุประสงค์ของโครงการ
- ๓) ตัวชี้วัดวัตถุประสงค์
- ๔) กิจกรรมและระยะเวลาที่จะดำเนินงานตามวัตถุประสงค์
- ๕) กลุ่มเป้าหมายของโครงการ **และจำนวนผู้บริโภครู้สึกที่มีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง (โปรดระบุจำนวน)**
- ๖) ผลที่คาดว่าจะได้รับ
- ๗) รายละเอียดงบประมาณ
- ๘) ประวัติผู้รับผิดชอบโครงการ (องค์กรและบุคคลที่รับผิดชอบโครงการ)
- ๙) ข้อมูลประกอบอื่นๆ เพิ่มเติม (ถ้ามี)

๑๐) สถานที่ส่งข้อเสนอโครงการ สามารถจัดส่งข้อเสนอโครงการมาได้ที่

นายโสภณ หนูรัตน์

หัวหน้าฝ่ายคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิผู้บริโภค สภาองค์กรของผู้บริโภค

อาคารจี ทาวเวอร์ แกรนด์ พระราม ๙ ห้องเลขที่ W๐๑ W๑๙ H๑๕ และ H๑๖ ชั้นที่ ๓๐

เลขที่ ๙ ถนนพระราม ๙ แขวงห้วยขวาง เขตห้วยขวาง